

Jusek och ST vid NOU lämnar följande förslag avseende den framtida tillsynsmyndighetens organisation

Jusek och ST vid NOU har en annan uppfattning än den som framförs i utkastet till NOU:s yttrande över Upphandlingskommitténs delbetänkande Effektivare offentlig upphandling - för fortsatt välfärd, trygghet och tillväxt (SOU 1999:139) vad gäller den framtida tillsynsmyndighetens organisation.

Tillsynsmyndigheten organiserad som en enrådighetsmyndighet

Jusek och ST vid NOU anser att den framtida verksamheten vad gäller tillsyn m.m. över den offentlig upphandlingen skall bedrivas av ***en självständig myndighet i form av en enrådighetsmyndighet.***

I betänkandet uppges att kritiken mot NOU i allt väsentligt kan förklaras med *resursbrist, den rådande myndighetsstrukturen och avsaknaden av sanktionsbefogenheter.* Jusek och ST vid NOU vill betona att ett förslag i organisationsfrågan måste komma tillrätta med *samtliga tre ovan angivna förhållanden.* Betänkandets förslag vad avser ytterligare resurser och sanktionsmöjligheter för myndigheten kan väntas gynnsamt påverka inriktningen av och möjligheterna till en mer effektiv tillsynsverksamhet. Det i betänkandet framlagda organisationsförslaget med ett Konkurrens- och Upphandlingsverk är emellertid inte tillräckligt underbyggt. Den skrivelse (dnr. 258/98-11) som kansliet har ingivit till Upphandlingskommittén kommenteras inte i betänkandet, än mindre analyseras de farhågor som framfördes för det fall uppgifterna skulle komma att placeras på någon annan myndighet eller de skäl varför uppgifter bör skötas av en självständig enrådighetsmyndighet. Uppfattningen i NOU:s yttrande att tillsynsmyndigheten bör organiseras som en nämndmyndighet delas inte av Jusek och ST vid NOU.

Vad gäller förhållandet "den rådande myndighetsstrukturen" uppges i betänkandet bl.a. att NOU tyngs genom sin kollektiva beslutsform av en ineffektiv beslutsstruktur, möjligheten till delegering har varit begränsad, många beslut måste p.g.a. tidsbrist fattas på kansliet och den uppenbara risken för att NOU:s beslut i enskilda tillsynsärenden utåt sett framstår som ett resultat av lämplighetsöverväganden och kompromisser mellan partsföreträdare i stället för en strikt rättstillämpning. Risk föreligger för att t.ex. remissyttranden p.g.a. kompromisser blir urvattnade och att kontroversiella frågor inte tas upp.

Med ungefär ett nämndmöte per månad beslutas idag endast per år omkring 20 ärenden av nämnden och övriga ca 500 avgörs av kansliet. NOU:s

verksamhet är numera välkänd i offentlig förvaltning. Det är främst kansliprodukterna NOU info och telefoninformationen som fått den största uppskattningen.

Jusek och ST vid NOU ansluter sig till innehållet i den skrivelse som kansliet vid NOU framförde till kommittén avseende fördelar med att organisera den framtida tillsynsmyndigheten såsom en självständig enrådgighetsmyndighet. Kansliet framförde dels synpunkter mot att tillsynsuppgiften skulle överföras till en annan myndighet och dels behovet av en effektivare ledningsform. Synpunkter på nuvarande ledningsform bestod av de risker den för med sig avseende oklar arbetsfördelning mellan nämnd och kansli, lång handläggningstid av nämndärenden och "urvattnade" yttranden p.g.a. nämndledamöternas förankring i den organisation som föreslagit dem. Det senare förhållandet har kommittén återgivit som en risk för att NOU:s beslut i enskilda tillsynsärenden utåt sett framstår som ett resultat av lämplighetsöverväganden och kompromisser mellan partsföreträdare i stället för en strikt rättstillämpning (s. 225).

Den framtida tillsynsmyndigheten bör i ökad utsträckning fatta beslut efter hörande av referensgrupper i olika frågor, något som resurserna idag inte medger. Sådana grupper bör också övervägas i det fall tillsynsmyndigheten slås samman med annan myndighet t.ex. Konkurrensverket.

Tillsynsmyndigheten organiserad som en nämndmyndighet

För det fall det även i fortsättningen skulle bli aktuellt med en självständig myndighet i form av en nämndmyndighet vill Jusek och ST vid NOU framföra följande.

För att skapa den legitimitet för tillsynsmyndighetens verksamhet som framförts av NOU:s ledamöter och skapa förankring hos politiker/inköpare hos kommuner och landsting samt hos leverantörer, förutsätts att nämnden består av *representanter för olika organisationer*. Är ledamöterna experter som i dag finns inte samma förutsättningar för denna förankring.

Nämndledamöterna vid NOU består av experter men det torde i flera fall vara svårt att inte uppfattas och uppträda som partsföreträdare p.g.a. den förankring de naturligen har i den organisation som utsett dem och inom vilken de bedriver sin huvudsakliga verksamhet. Förhållandet att ledamöterna uppfattas som representanter allmänt och även av berörda organisationer understryks av att de gånger som en expert som är anställd i en intresseorganisation har bytts ut har den nye ledamoten utsetts från samma organisation.

Även i andra centrala frågor avseende tillsynsmyndighetens organisation och uppgifter saknas analys och förslag i betänkandet, t.ex. bristen på praktisk inköpserfarenhet. Jusek och ST vid NOU vill här framföra att vid tillkomsten av NOU var tanken att nämndledamöterna skulle besitta praktisk inköparkompetens och på så sätt komplettera det av naturliga skäl

juristtunga kansliet. För att möjliggöra att besluten ska bli så praktiskt ändamålsenliga som möjligt, inom ramen för LOU och gemenskapsrätten, bör nämnden (utöver ordföranden) helt eller huvudsakligen bestå av yrkesverksamma praktiker (inköpare från upphandlande enheter respektive säljare från företag).

Jusek och ST vid NOU anser i likhet med nämnden att om en nämndmyndighet skulle bli aktuell bör samma person vara kanslichef och ordförande i nämnden. Jusek och ST vid NOU hävdar bestämt att en tillsynsmyndighet med talerätt mycket väl kan genomföras utan att ordföranden är en lagfaren domare, särskilt som den framtida tillsynsmyndigheten kan förväntas bli mycket juristtung. En myndighetschef för den framtida tillsynsmyndigheten kan kanske förväntas i första hand representera myndigheten i andra sammanhang än i domstolsprocesser.

Jusek och ST vid NOU vill även i samband med detta förslag påtala behovet av en klar fördelning av besluts- och verkställighetsbehörigheter, t.ex. i vilka klart angivna och avgränsade situationer det krävs att beslut fattas av nämnden eller efter samråd med den.

Kanslichefen/ordföranden bör därutöver begära nämndens yttrande i frågor och ärenden som denne finner lämpligt. Kanslichefen/ordföranden bör informera nämnden om frågor och remissvar som är av stor betydelse för myndigheten samt viktigare ärenden i gruppen ärenden av allmänt eller principiellt intresse.
